

Деребчинська А.В., студентка,
Науковий керівник: Стиценко О.В.,
асистент, Миколаївського міжрегіонального
інституту розвитку людини ВНЗ
«Університет "Україна"», м. Миколаїв

РОЗВИТОК АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Останнім часом термін «активний туризм» набув особливої популярності. А дослідники міжнародного туризму відмічають, що протягом останніх років намітилась тенденція до становлення активного (або пригодницького) туризму як окремого сегменту даної галузі. За даними UNWTO (Всесвітньої туристичної організації) ємність ринку активного туризму у США у 2011 році скала 90 млрд. дол.. Найпопулярнішими напрямками серед американців є дайвінг з хижакми, стрибки з утесів, рафтинг, а також піший та велосипедний туризм [1]. В Україні протягом останніх років відбуваються позитивні зрушення в даній сфері, зокрема: з'являються спеціалізовані туроператори з активного туризму, відкриваються нові об'єкти активного відпочинку, з'являються пункти прокату та сервісу туристичного спорядження, розширюється спеціалізована база проживання. Проте серед вітчизняних туристів поки що не спостерігається підвищення попиту на активний відпочинок. Здебільшого, активний туризм в Україні носить індивідуальний характер, розвиваючись в межах туристичних клубів або гуртків.

Досліджуючи сучасну наукову літературу з приводу тлумачення вище зазначеного терміну, доходимо висновку, що активний туризм – це вид туризму, що передбачає певні фізичні навантаження з використанням активних засобів пересування переважно на територіях з унікальним ландшафтом та збереженим природним середовищем.

Для активного туризму ідеально підходять безліч регіонів України завдяки різноманітному ландшафту – чергування низин та гір, боліт та рівнин, степу, лісів та гір тощо.

Розглянемо основні види активного туризму: пішохідний, гірський (в т.ч. альпінізм), водний, велосипедний, гірськолижний, скелелазіння, спелеотуризм, дайвінг, кінний, повітроплавання, вітрильний, роупджампінг, мультигонки, каньйонінг, подієвий.

Туристичні території України придатні для активного туризму

Туристична територія	Короткий опис	Види активного туризму
Карпати	Молоді гори з висотами до 2061 м, вкриті лісами. Густа мережа швидких гірських річок. Висока концентрація об'єктів природно-заповідного фонду. Унікальний етнічний колорит регіону, збережені характерні народні промисли. Оригінальна дерев'яна архітектура церков та будинків	Пішохідний, велосипедний, гірськолижний, водний, скелелазіння, екологічний, кінний, парапланеризм, мультигонки, подієвий
Подністров'я	Рівнинна територія з глибокими долинами річок у вигляді каньйонів. Цікаві геологічні особливості стінок каньйонів (скельні відслонення, гроти, печери, водоспади). Подільські Товтри – залишки древнього коралового рифу. Особливий клімат регіону завдяки специфічному рельєфу. Велика кількість замків. Печери у гіпсових товщах зі значною протяжністю ходів	Водний, пішохідний, велосипедний, повітроплавання, кінний, екологічний, парапланеризм, подієвий, археологічний
Полісся	Рівнинна територія, вкрита лісами, з високим рівнем зволоження. Густа мережа річок зі спокійною течією та піщаними берегами, багато боліт та озер. Заповідний режим територій. Важкодоступність регіону для масового туризму, а тому добре збережені природа, традиційна дерев'яна архітектура, етнокультурні особливості. Збережений давній народний промисел – бортництво	Екологічний, велосипедний, водний, кінний, скелелазіння
Подніпров'я	Горбиста рівнина з великою кількістю глибоких ярів та балок. Акваторії водосховищ на річці Дніпро з високим правим берегом. Унікальний рельєф Канівського	Велосипедний, водний, вітрильний, пішохідний, парапланеризм, повітроплавання, гірськолижний,

	заповідника – наслідок дії давнього льодовика. Археологічне, історичне, культурне багатство регіону. Відомі центри народних ремесел	скелелазіння, подієвий, археологічний
Побужжя	Рівнинна частина України, де на поверхню виходить найдавніше геологічне утворення – Український кристалічний щит, у вигляді гранітних скель, порогів на річці Південний Буг та на її притоках. Залишки старих млинів у долині Південного Бугу. Археологічні та історичні пам'ятки	Водний, скелелазіння, пішохідний, велосипедний
Причорномор'я	Територія з рівнинним рельєфом та степовою рослинністю, обмежена на півдні акваторіями Чорного та Азовського морів. Мілководні лимани з довгими піщаними косами – місця гніздування багатьох видів птахів, в тому числі рідкісних. Велика кількість заповідних територій, де охороняються степові рослинні угруповання та водно-болотні угіддя та сліди стародавніх культур	Екологічний, бердвотчінг, вітрильний, водний, археологічний, парашанеризм, дайвінг, велосипедний, подієвий
Крим	Півострів зі степовою рівнинною територією у північній частині та скелястими горами висотою до 1545 м з печерами у південній частині. Велика кількість історичних та археологічних об'єктів. Наявність мілководних акваторій з цікавим підводним рельєфом, а також значна кількість затонувших об'єктів на морському дні поблизу півострова	Пішохідний, скелелазіння, велосипедний, спелеотуризм, дайвінг, парашанеризм, вітрильний, кінний, мультигонки, подієвий, роупджампінг, каньонінг, археологічний

Складено автором на підставі [3].

З вище наведеної таблиці видно, що туристичні території України мають

більш ніж достатній потенціал для розвитку активного туризму. Так, наприклад, понад двадцять річок у різних регіонах використовуються для рафтингу та сплавів на катамаранах, рафтах, байдарках і каяках. Ріки з порогами 2-3 категорії знаходяться у Карпатському регіоні та в Центральній Україні, в інших регіонах ріки переважно зі спокійною течією і зручні для сімейного відпочинку. Особливо цікавим є туристичний район Подністров'я, де ріки течуть у мальовничих глибоких каньйонах висотою до 200 м.

Сезон для рафтингу і катамаранингу в Україні починається в кінці квітня. В цей період популярними є найбільш вражаючі порожисті ділянки Прута, Чорного Черемоша, Чорної Тиси з бурхливою холодною водою, високими порогами, перекатами та неймовірним драйвом. Влітку та восени найбільш популярними стали Дністер з величезним зелено-червоним каньйоном, Південний Буг з бурхливими гранітними порогами, Случ з чистою прозорою водою, Сіверський Донець з меланхолійними крейдовими Святими горами, Десна з прадавньою рослинністю та незліченною кількістю озер та багато інших [2].

Окрім водного туризму, в нашій країні досить широко представлені можливості для дайвінгу. Води навколо Кримського півострова ховають під собою уламки кораблів різних часів. Крім уламків суден та літаків часів війни, цікавими для дайверів об'єктами є поселення античних часів, різноманітний підводний рельєф з печерами та гротами. Цікаві місця є і в інших куточках країни: чорноморське узбережжя біля Одеси, акваторія Херсонської області, морське дно поблизу острова Зміїний приховують кораблі, літаки, амфори античних та середньовічних часів. Деякі прісноводні водойми України також є цікавими для дайвінгу. Зокрема, водами дніпровських водосховищ було затоплено цілі села, а під водами Дністровського водосховища ховаються залишки с. Бакота, яке в період XI-XIV ст. було великим містом Галицько-Волинського князівства. Загалом, підводна археологічна спадщина України налічує майже 900 пам'яток, а біля 1000 ще не досліджені [3].

Таким чином, в Україні є всі передумови для популяризації та швидкого розвитку активного туризму.

Список використаних джерел

1. Всесвітня туристична організація. – Режим доступу: <http://media.unwto.org/en/press-release/2011-06-30/challenges>
2. Устименко Л.М. Основи туризмознавства: навчальний посібник. - 2-е вид / Л.М. Устименко. – К.: Альтерпрес, 2011. – 345с.
3. Українська асоціація екологічного туризму.–Режим доступу: <http://uaeta.org>